

PREISKAVA

Odlomek iz «Črne srajce»

«Tama», je rekel Mohor in pokazal na hišo.

Karabinjerji so jo obstopili od treh strani, pripravljeno na strel. Brigadir in komisar z agenti sta stopila proti vežnim vratom, ki so zijala odprta na stečaj.

Maliža, Šmončeva žena, je stala ob ognjišču in kurila za kosilo. Bila je krepka, visokorasa, predvratnih las, močne kite so ji trikrat ovijale teme. Sestletna Jožica, zagorela črnolaska kot oca, in štiriletni Cirilček, svetlo las kot mati, sta občevala v tjo. Maliža je opazila senčo na vratih in se ozrla. Ni bila videti hudo presenečena, ker je ta obisk v najbližjih mislih že na pol pričakovala. Pojava krepke kmečke lepote je bila za komisarja in brigadirja presenečenje. Obstala sta na pragu in nista takoj spregovorila.

«Zelite, gospodje?» je vprašala.

«Dober dan, gospal! Kje je vaš mož?»

Otroka sta bila preplašena. Tudi Maliža se je kljub bogumu stisnala grlo.

«Ali smemo vedeti, kje je?»

«Ne vem, kje je,» je odgovorila. «Odtel je šel k nekemu kmetu. Ze sinoči je odtel. Ni mi natanko povedal kama.»

Niso ji verjeli. Laž je bila le preveč očita. Razleteli so se po vseh prostornih pogledali so v izbo, v kamro, v hram in v kozjak, tudi na podstrešje, za skladiščno drvo in za kup suhega dračja. Šmonce ni bilo. A že to, da je izginil, ko je bil prejšnji večer še v vasi, jim je pretrevalo sum.

Maliža je medtem z otrokoma odšla v hišo in počela na tla.

«Kdo je bil sinoči pri vas?» so jo vprašali.

«Nikogar ni bilo,» je odgovorila mirno, le z najrahlejšim trepetom v glasu. «Jaz nikogar nisem videla. Jaz vem nič ne vem... Za nič ne vem...»

Poklicali so karabinjerje, ki so dotle stražili hišo. Premetavali so v izbi in v kamri, brskali po omarah in skrinjah, razmetali posteljnino in zlezli na podstrešje.

Maliža je nepremično sedela na tla. Z roko je božala glavo sinčka, ki mu je šlo na jok; Jožica se je namo šobila. Komisar in brigadir sta stala ob vežnih vratih in jo opazovala, kot da razbirata resnico z njegove obraza. Mohor se je z mimam ravenom naslanjal na nebo stare stopice. Maliža se je ves čas delala kot da ne vidi, četudi je toilačtil.

Sidranje se ni mogla premetati, da bi ne upral vanj na pol zaničljivo, na pol sovržljivo pogled.

«Maliža, ali si neumna, da ne govoriš, je Mohor začel, kot da je čakal samo na ta pogled. Šmonce bodo izprašali. Če ni kriv, ga bodo vez nekaj dni izpostili. Ne bodo odnehali, dokler ga ne nejdajo.»

«Pusti me, pes je Maliža sknila skozi stisnjene ustnice.

Mohor se je nemilo zdrnil. S psom ga je nihče ni našel, z zdravim očesom, hotel je vrniti psokvo za psokvo, a se je potegnil vase.

Rusoglavni karabinjer, ki je preiskoval podstrešje, je postal skozni okno.

«Gospod brigadir!» je zaklical. «Cela reč knjig. Tolično knjiga.»

«Pokazite!»

Skoki okno je priletela knjiga, brigadir jo je pobral. Na naslovni strani je bil

Ob 15-letnici njihove usmrtitve

PINKO TOMAZIC

se bomo poklonili njihovemu spominu danes ob 15. uri na openskem strelišču

VIKTOR BOHEK

IVAN IVANCIC

SIMON KOS

IVAN VADNAL

V DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE BO IZŠLO

Župančičevo zbrano delo

Začetek izdavanja zbranega dela Otona Župančiča, ki bo obsegalo vse njegove že objavljene in še neobjavljene pesmi in prozo, predstavlja dogodek na knjižnem trgu in sploh v slovenskem kulturnem življenju

Državna založba Slovenije je v skladu s svojim programom, zasnovanim ob začetku zbirke zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev, izdala prvo knjigo zbranega dela Otona Župančiča. Čeprav so se sicer pojavili glasovi, naj bi založba v zbirki zbranih del slovenskih pisateljev in pesnikov dokončala najprej tiste avtorje, ki jih že izdaja in šele nato začela izdajati dela novih avtorjev, pa se je založba vendar odločila, da ostane pri stojiem programu. Res da zaradi izdaje pri Cankarjevi založbi verjetno v kratkem se ne bodo dobili zbranega dela Prežihovega Voranca in tudi ne izdaje zbranega dela Ivana Cankarja; vendar pa bo založba v zbirki zbranih del izdala zbrano delo Prešerna, Mencingerja, Vodnika in Župančiča. Zdaž je na naš knjižni trg prista prva knjiga Župančičevega zbranega dela. To je že 52. knjiga v zbirki zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev! Začetek izdavanja Župančičevega zbranega dela pa je nedvomno pomemben dogodek na slovenskem knjižnem kulturnem življenju. Oton Župančič je v zgodovini slovenskega pesništva in književnosti sploh, nedvomno ena najpomembnejših osebnosti. Kljub temu pa njegovo delo v celoti doslej še ni dostopno javnosti. Ko bo založba, v dveh, treh letih izdala vseh osem knjig njegovih zbranih del, bo tako prvič celotno Župančičevo delo dostopno javnosti. Župančičevo zbrano delo bo obsegalo tudi pesništvo in prozo, njegova pisma, pa tudi tiste pesmi, ki so ostale raztresene po raznih revijah in zbornikih in končno tudi tiste pesmi, ki so ostale neobjavljene v zapuščinah. Zato bo ta izdaja nad vse pomembna. Nje začetek s prvimi vezokom, lahko zato še posebej toplotno pozdravimo.

Ureditev celotnega zbranega dela je zamišljena tako, da bo v skladu z ureditvijo del drugih pesnikov in pisateljev v isti zbirki zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Župančičevo zbrano delo bo prineslo najprej njegove pesmi, nato dramatiklo, prozo in na koncu pisma. Za ureditev posameznih skupin, kot so na primer pesmi ali proza, velja načelo kronološke razvrstitve. Vendar pa časovnega zaporedja ni moglo upoštevati popolnoma in dosledno, ker bi v tem primeru bile razbiti tiste v sebi zaključene in organske celote, iz katerih je sestavljeno celotno pesništvo. Zato so tudi izdane tiste pesmi, ki so ostale neobjavljene v zapuščinah. Zato bo ta izdaja nad vse pomembna. Nje začetek s prvimi vezokom, lahko zato še posebej toplotno pozdravimo.

Ureditev celotnega zbranega dela je zamišljena tako, da bo v skladu z ureditvijo del drugih pesnikov in pisateljev v isti zbirki zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Župančičevo zbrano delo bo prineslo najprej njegove pesmi, nato dramatiklo, prozo in na koncu pisma. Za ureditev posameznih skupin, kot so na primer pesmi ali proza, velja načelo kronološke razvrstitve. Vendar pa časovnega zaporedja ni moglo upoštevati popolnoma in dosledno, ker bi v tem primeru bile razbiti tiste v sebi zaključene in organske celote, iz katerih je sestavljeno celotno pesništvo. Zato so tudi izdane tiste pesmi, ki so ostale neobjavljene v zapuščinah. Zato bo ta izdaja nad vse pomembna. Nje začetek s prvimi vezokom, lahko zato še posebej toplotno pozdravimo.

Ureditev celotnega zbranega dela je zamišljena tako, da bo v skladu z ureditvijo del drugih pesnikov in pisateljev v isti zbirki zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev. Župančičevo zbrano delo bo prineslo najprej njegove pesmi, nato dramatiklo, prozo in na koncu pisma. Za ureditev posameznih skupin, kot so na primer pesmi ali proza, velja načelo kronološke razvrstitve. Vendar pa časovnega zaporedja ni moglo upoštevati popolnoma in dosledno, ker bi v tem primeru bile razbiti tiste v sebi zaključene in organske celote, iz katerih je sestavljeno celotno pesništvo. Zato so tudi izdane tiste pesmi, ki so ostale neobjavljene v zapuščinah. Zato bo ta izdaja nad vse pomembna. Nje začetek s prvimi vezokom, lahko zato še posebej toplotno pozdravimo.

NAROČNIKI, pozor!

Tudi letos bomo razdelili bogato nagrado listim izžrebanim naročnikom, ki bodo poravnali celoletno naročnino do 10. februarja 1957.

NE ZAMUDITE PRILožNOSTI!
Uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Simfonični orkester Radia Ljubljana 8. in 9. t. m. v Kopru in Piranu

Dne 8. t. m. je bil v Kopru, a naslednji dan v Piranu koncert, na katerem so sodelovali simfonični orkester Radia Ljubljana pod vodstvom dirigenta Uroša Prevorskega, violinist Ali Dermalj in solista ljubljanske Opere Zlata Gasperšič in Samo Smerkolj.

Program, ki je vseboval šest opernih arij, tri uverture in Gotovčev Simfonični kolo ter tri skladbe za violino in orkester, je imel popularni značaj, vendar resno izbran — skladu s potrebami poslušalcev, ki so koncert navdušeno sprejeli. Zaradi akustično sibejših pogojev koprskoga gledališča, kjer zlasti prvi del sporeda ni prišel do prave veljave, se bomo oprli na izvedbo koncerta v piranskem Martinjevem gledališču, v katerem sta na eni strani boljša akustika, a na drugi možnost boljšega zaporedja orkestra na večjem odru pripomogla k močnejši kompaktnosti delovanja instrumentalnih skupin, bodisi v pogledu ritmične enakosti in medsebojnih zvočnih odnosov, bodisi v pogledu dinamičnega razlikovanja. Vse to je omogočilo jasnejše oblikovanje fraz in nazornejšo gradnjo

v smislu zaokrožene celote. Orkester je pravzaprav mlad z dveh plati; mlad po starosti svojih članov ter svojem obstoju in mlad po svoji doseženi kvaliteti, ali z drugimi besedami, do sedaj slovenska repertoarna umetnost ni imela tako mladega orkestra s tako po ustvarjalno sposobnostjo. To je brez dvoma uspeh Akademije za glasbo v Ljubljani, a tudi rezultat dela dirigenta in njegovih pomočnikov in končno volje, stardoznosti in svežega elana mladih moči. Občinstvo je čutilo ta mladostni napon. Presenečena, da veje iz tega tako rekoč spetega razreda gimnazijca — kakor je hoteli nekdo po koncertu podariti simpatični kontrast — taka moška zrelost v izvajanju. Ne samo orkester kot celota, ki se je zlasti v zahtevnem «Karnavelu Dvoraka» ter v uverturi z «Viljemom Tellu» Rossinija pokazal kot tehnično ureževano telo, temveč so se odlikovali tudi posamezni solisti. Naj omenimo le koncertnega mojstra (Karnavel), solofelista in kvartet čel v uverturi z «Viljemom Tellu», v katerem smo spoznali tudi dobrega interpretata na angl. rogu. Omeniti

moramo tudi dokaj čisto igranje rogov. V splošnem bi mogli potrditi mnenje, da temu orkestru manjka le še rutina. Do te pa vodi pot nadaljnega ansambelskega muziciranja, studija, spoznavanja in usvajanja novih del raznih stilskih obdobj. Orkester je poleg že omenjenih dveh uvertur in vedel samostojno še Bravničarjevo uverturo Kralj Matjaž in Gotovčev Simfonični kolo.

Violinist Ali Dermalj je izvajal Meditacijo iz Masenetove opere T h a i s, Svendsenova Romanca in Karla Montija Cardaš. Mehk ton, ki ga izvajalca iz violine, daje posebno oblikovanje Dermaljevemu oblikovanju. Njegova interpretacija v vsem svojem nenehnem niansiranju deluje toplo, notranje nujno povezano, prepričljivo. Človek si želi, da bi ga poslušal še in še.

Samo Smerkolj je zapel arje Igorja iz istomske opere Aleksandra Borodina, Renata iz Verdijeve opere Plaz in maskah ter Germona iz opere Traviata istega avtorja z dobrim poznanjem tradicij opernega petja in oblikovanja arij. Le orkester bi se mu moral na nekaterih mestih dinamično bolj podrediti (Knez Igor). V celoti pa je razmerje orkestra do pevca bilo dobro ter obojestransko izvajanje skladno.

Prijetno je iznenadila mlada pevka Zlata Gasperšič, ki ima topel sopranski glas, barvno izenačen v celem njenem obsegu; intonacija čista, artikulacija dobra. Usvajena pevsko-tehnična sposobnost ji že danes omogoča v znatni meri izkoriščati muzikalne kvalitete, ki smo jih spoznali v oblikovanju arije Kerubina iz Mozartove opere Figaroova svatba, arije Mimi iz Puccinijeve opere La Boheme in arije o Meseku iz Dvorakove opere Rusalka. Dočim je prva izvezena iskreno ter interpretacija druge učinkovito prepričljivo. Je sicer zadnja bila na dostojni višini, vendar ni dosegla močnejše notranje napetosti, ker pevka ni izkoristila vseh oblikovalnih odtenkov.

Na koncu naj še dodamo, da je viden porast kvalitete orkestra od približno enega leta, ko je nastopil v Piranu, plod truda in sistematičnega dela dirigenta, ki prvič razvzaprav pionirsko delo. Za to mu dolgujemo posebno priznanje.

IVAN SILIC

Naš tedenski pregled

Najprejšnji dogodek preteklega tedna so Trstiji je prav gotovo osmi kongres Komunistične partije Italije, ki se je začel preteklo soboto v dnorani EUR v Rimu in se je zaključil z objavo volilnih rezultatov v petek ob polenajstih zvečer. O tem kongresu je bilo že mnogo pisanega in o njem bodo še dolgo govorili, saj gre za kongres ene največjih italijanskih političnih strank in sam kongres bi lahko ocenili, da ni bil posebej v smislu doseženih italijanskih partijskih kongresov in prinaša zato marsikaj bistveno novega.

Rezultat kongresa je zaključena resolucija, ki predstavlja glavni dokument, po katerem je treba presojati ves kongres. Zato bomo v prihodnjih dneh objavili v našem dnevniku izrpen izveček te resolucije, da si bodo čitatelji lahko ustvarili svoje mnenje.

Prejšnji teden smo naš politični pregled zaključili z mnenjem, da se razmere Mađarske, žal, še ostrojo. Nič kaj boljše ocene ne moremo dati danes. Zdi se, da je Kadar napravil novo grobo napako. V času ustaje se je takoj razširila vest, da mađarski delavci zahtevajo med drugim tudi ustanovitve delavskih svetov in v naslednjih dneh so se delavski sveti dejansko tudi že začeli ustanavljati. Po zadušitvi upora po sovjetskih četah bi bil delavski sveti zelo verjetno dobna opora, na katero bi se bil Kadar lahko oprl, da bi pa čeprav v težavo pripeljal Mađarsko vendarle na pot miru. Toda v začetku tega tedna je Kadarjeva vlada izdala uredbno o razpustitvi osrednjega delavskega sveta v Budimpešti in nekaterih delavskih svetov po podjetjih, češ da se je v delavske svete erinila kontrarevolucionarna manjšina in da sproti-revolucionarne tolpe na Mađarskem skušajo delavske organizacije izkoristiti v svoje mračne namene.

Sicer pa so mađarski vladni krogi ves čas gledali na delavske svete dokaj čudno, češ da se ti smejo ukvarjati le s tehničnimi problemi in v politični medtem ko, da je politična dejavnost izključno stvar oblasti in političnega vodstva. Proletariat pa verjetno ni bil istega mnenja in z naše strani bi lahko rekli, še to, da je sicer možno, da so se v bur- nih dneh ustaje v delavske svete vrnili tudi protirevolucionarni elementi, vendar hkrati lahko tudi trdimo, da bi moral Kadar vendarle imeti toliko zaupanja v de-

Tako bomo volili

Za občinske in pokrajinske kandidate v občinah	Za pokrajinske kandidate v Gorici

Navodila volivcem

Na voliče vzmite s seboj osebno izkaznico in volilno potrdilo. Predsednik volišča ti bo dal dve glasovnici: eno za izvolitev občinskega sveta in drugo za izvolitev pokrajinskega sveta.

Za občinske liste in okrajinske kandidate voliš tako, da prekrizkaš volilni znak s svinčnikom, ki ga dobiš od predsednika volišča.

Ko v prekrizal znak, glasovnici zalepiš, stopiš iz volilne kabine in obe glasovnici izročiš predsedniku volišča.

Katajevi v Trstu

Prizor iz prvega dejanja veseloigre «Kvadratura kroga» Valentineta Katajeva, ki jo je SNG uprizorilo z uspehom sinoči na stadionu 21. maja.

Dopisi iz naših krajev

Pomen krmiljenja

V tem letnem času je vsakomur zelo važno, da se pomeni nekoliko o tej zadevi. Sedaj je prešla, oziroma marsikje se prehaja živina od pašne krmiljenja iz jasi. V hlevu pa je važno, da je živina redno krmljena, ker le na ta način bo izkoriščena vsa krma in nam priravnjena v obliki mleka in prirastka živali. Če živino krmimo se tako dobro, a ne redno, smo denar zmetali skozi okno. Krma je najbolj izkoriščena, če jo pokladamo v pravem času. Prevladuje mnenje, da je najbolje krmiti živino dvakrat na dan, kar nam dokazuje tudi dejstvo, da se živina na pašni navadno dvakrat na dan nažre, ostali čas pa miruje.

Pri dvakratnem krmiljenju krmimo zjutraj in zvečer. Seveda se tu ne smemo ozirati na mlada teleta, ki sesajo tudi štrikrat na dan, kar je potrebno v prvih tednih. Seveda pa se mora živina nažreti do sita.

Praden prinesemo ali prilijemo seno, otavo ali druga esuhna krmila v hlev, jih dobro pretresemo, da se izprašijo in ne okužijo hlevskega zraka z različnimi glivicami in prahom, ki jih je zlasti mnogo v senu, sušenem v slabem vremenu. Seno pokladamo suho, ker je lažje prebavljivo.

Pokladati moramo zaradi boljše prebave po nekem vrstnem redu. Najprej pokladamo močna krmila, ki jih nekoliko navlažimo z vodo, nato pride na vrsto pesa, korenje in dru-

PREBENEG

Pred dnevi je bila dokončana obnova poškodovanih in porušeni gospodarskih poslopj, ki so bila prizadeta zaradi vojniš dogodkov. Pralica, ki smo jo zelo potrebovali, je tudi že dokončana, prav tako so že dogradili tudi vojašnice. Zdaj smo začeli kuhati znanje, ga bomo imeli za svojo uporabo; za prodajo pa ga bo le malo.

Pred nekaj tedni je jugoslovansko-italijanska razmejitvena komisija končno uredila vprašanje, ki nam je bilo zelo pri srcu. Kakor smo že pred časom pisali, smo imeli precej sitnosti, ker je državna meja sekala pot, ki pelje iz naše vasi na polja pod vasio. Tako smo morali dvakrat čez mejo, da smo prišli na njive, ki so bile tostran meje. Zdaj tega ni več, ker so mejo nekoliko preložili in je vsa pot tostran meje.

NABREŽINA

Cudne stvari se dogajajo na Tržaškem ozemlju, stvari ki jih res ne razumemo. Svet, ki ga razlazuje za sirjenje ceste Sesljan - Trst plačuje cestno upravo, kot slišimo, po okrog 90 lir za kv. meter. Tudi v železniški industrijski kraj (kjer polzijo nova industrijska podjetja) je ob svojem začetku drugo za drugim vkonkurz) stiskajo cene za razlaščenca zemljišča na sramotno nizke zneske. Za naš svet pa naj bi — kot smo slišali na zadnji naši občinski seji — veljalo drugo merilo. Občina skuša s prodajo občinskega sveta (samega kamnitega terena) v gradbene namene reševati stanovanjsko krizo. Pristopnim državnim organom pa so te cene (povprečno 300-350 kv. meter, kar je itak dovolj visoko) prenizke. Vemo, da je občina v finančnih stiskah, a temu je kriv sistem v upravno-političnem poslovanju in zato bi se moralo za odpravo te krize iskati drugačne vire, ne pa takšnih, ki prizadejajo delovne ljudi.

SLIVNO

Pred nekaj desetletji je šolski okoliš Sempolaj vključeval tudi našo vas. Ko smo dobili svojo šolo, je pot odpadla. Od takrat do danes se otroci stiskajo v zasebnih učilnicah, torej v prostorih, ki ne odgovarjajo predpisom. Tesni, temni in zaduhli prostori niso nikoli naklonjeni zdravemu telesnemu in duševnemu razvoju, toliko manj pa kot učilnice. Končno upamo, da bodo tudi naši otroci že v prihodnjem šolskem letu v novi, dostojni šolski zgradbi, za katero je obdobljeno 8 milijonov. V ponedeljek smo se spoznale z našim županom glede šolskega prostora. V potrditev bi prišlo cerkveno zemljišče pod vasio ob poti proti Nabrežini, in to pri morebitni zamenjavi z jusarskim zemljiščem.

Istovrstno smo se z županom in odbornikom Legiški, ki je bil z županom porazgovoril o naših slabih poteh, ki ne morejo dolgo ostati v takem stanju. Med drugim smo opozorili na javno luč, ki se tudi pri nas večkrat kosa s sončno lučjo in tako obremenjuje občinsko blaginjo. Na to nemarnost oseba pri električni centrali so že večkrat opozorile tudi druge vasi, a ni pomagalo.

ZGONIK

Zadnji nedeljski dopis iz Praprota je omenil, da je tamkajšnje zemljišče pod vasio primerno za gojenje zelenjave in cvetic. Tudi pri nas bi bile nekatere lege, čeprav niso tako na dobrem za napeljavno vodo, kot je zemljišče pod Praprotom, pripravne za poljsko vrtnarstvo. V poštev bi prišle kulture, s katerimi se ukvarjamo, in sicer karpusnice, gomoljnice in čebulnice ter stročnice, vmes še nekatere, če se znane vrste cvetic. To pa zahteva razum vode tudi sprstenino (humus) ali obilno gnojno in pravilno kolobarjenje ali plodored. Močno izkoriščena zemlja potrebuje dosti dobrega gnojla in počitka. To dosežemo, če vvrščamo v plodored eno ali dveletno deteljno z ovsom ali ječmenom, s čimer ustrezemo želji in živini, ki tako dobi tečno krmo. Plodored bi bil takšen — le prvo leto detelja z ovsom ali ječmenom, drugo in tretje leto detelja, četrto, peto in šesto leto povrtnina. Te bi si v triletnem kolobarjenju sledile takole: 1. karpusnice, za te je treba svež gnoj; 2. gomoljnice (krompir, korenje, pesa) in čebulnice s katero je treba gnojiti s kompostom; 3. stročnice, (fižol, grah). Tem je treba fosfornih gnojil. Saj že gojimo za trg nekatere od teh povrtnin (fižol, grah), a ne dovolj umno. A ta način bi bil veliko bolj uspešen in donosen. Pripravi smo, da se bomo pravi ali slej lotili poljskega vrtnarstva, ker so zanj ugodne tržne prilagoditve. Čimprej pa se tega lotimo, tem bolj je.

Radi bi kaj poročali o našem kulturno prosvetnem življenju, a žal nimamo kaj povedati. Upamo, da bo naša mladina spet obnovila to svojo uspešno delovanje izva prejšnjih let in dokazala izvo sposobnosti.

Z NABREŽINSKEGA

Dovolite, da se oglasim na nedeljski članek »Bratci presoditel«. Kakor jaz, so ga tudi drugi, ki mislijo pametno, odobraval, ker je povedal goło resnico. Posebno velja to za našo občino, kjer smo se res tako pogospodili in se bolj za nepotrebno močno tekmujejo. V tem že gremo v smesnost. Če nekdo potroši n. pr. za pohištvo 200.000 lir, ga mora nekdo iz soseske prekositi vsaj za 50.000. Zato kar dežuje protestnih menic. A prizadeti si s tem malo belijo glavo, češ, saj je tako tudi s tem in onim in je to danes v modi. Ta moda je presneto nevarna reč, in pomeni nekaj drugega kot tekmujevanje v naprednem gospodarjenju, kot je to na primer v Saležu. Takšna tekma ne izpodmika gospodarskih tal, ampak jih utrujuje. Takih primerov pa tukaj ne poznamo. Seveda so tudi iz-

BORŠT

Zaradi suše in toče imamo letos manjši pridelek vina, toda po kakovosti je vino boljše kot druga leta. Običajno smo ob tem času že prodali vsaj nekaj vina, letos pa ni še opaziti kupecev. To se nam zdi nekoliko čudno, saj je vendar vino iz naših krajev povsod cenjeno. Vinarji so ga zadržali, zlasti tisti, ki bi potrebovali denar za nujne potrebe svoje družine.

Mnogi se sprašujejo, kaj je treba ukreniti. Nekateri pravijo, da bi bilo dobro odpreti osmice. Drugi čakajo na vsaki praznik, da bodo takrat prodali kaj več vina. Nekateri pa so zelo pravilno nabedili vprašanje ustanovitve neke vrste kmetijske, oziroma vinarke zadruge. Prav bi bilo, da bi se o teh stvareh podrobno pogovorili in da bi vprašali za nasvet sposobne strokovnjake, ki dobro poznajo vprašanje našega kmetijskega gospodarstva. Zaradi tega bi bilo tudi zelo potrebno, da bi imeli čimprej sestanek naših kmetijskih organizacij, da bi se o tem vprašanju, kakor tudi o drugih naših problemih, skupno pogovorili.

SALEŽ

Ugodno vreme izkoriščamo za pripravo stetej in drv ter za ekopavanje in kolonjenje trt. Vse je važno, a za najvažnejše opravilo pred zimo smatramo ekopavanje in gnojenje trt. To opravilo ima velike prednosti, seveda, če je gnoj zrel (udelan). S predzimo obdelavo zemlje, pa bilo vinarstveno ali njevske, pospešimo pripravljenost rastlinam dostopne hrane.

Nekateri gospodarji imajo v načrtu tudi izboljšanje senožeti, ker vidijo kakšnega kmetijskega pomena je senožet in kako važno vlogo igra pri vseh kmetijskih vajah. To smo do sedaj preveč zanemarili in se do breba v bodoče veliko bolj zanimali.

Če bi hoteli poseči v obit-

MAČKOLJE

Druga leta smo ob tem času že začeli stiskati oljke in smo bili seveda veseli, ker smo imeli kolikor toliko zagotovljeno maščobo za domačo potrebo. Nekateri so v dobrih letinah tudi prodali olje. Letos pa žal sploh nimamo pridelka oljk, ker je zima vse uničila. Skraja smo bili zelo v skrbeh, ker se je zdela, da so vse oljke pomrle zaradi mraza; vendar pa ni tako hudo in upamo, da bo v prihodnjih letih že nekaj pridelka. Potrebno pa bo skrbno negovati ter pognojiti, da si bodo drevesa opomogla. Pričakujemo, da nam bodo strokovnjaki dali potrebna navodila, kmetijsko nadzorstvo pa nekaj podpore, ker so pri nas vsi pogoji za gojitve oljk.

Glede na to in tudi zaradi drugih vprašanj, ki nas zanimajo, bi bilo zelo koristno, da bi v zimskem času imeli kmetijske večerne tečaje, ali pa vsaj nekaj zanimivih predavanj o kmetijstvu in kmetijskem gospodarstvu.

Vreme sicer ni prav ugodno, vendar pa lahko še delamo v vinogradih. Druhih posebnih novic pri nas ni, povedati vam moramo, da delavci marljivo delajo pri razširivni poti po vasi, da bo lahko vozil avtobus.

Seči ali žive meje

Seči ali žive meje so za današnje razmere gotovo najcenejše, pa tudi najlepše ograje. Z njimi sicer ne moremo povsem zavarovati vrtove zlasti pred kurami in zajci, ustrežno pa jih zavarujemo pred ljudmi in živino.

Zive meje ob potih med parcelami po vaseh lahko izdatno počivje in olepšajo kraj in okolico, namesto čestokrat neokusno napravljenih pregraj in plotov.

Zdivjane in s plevelom prerastle seči seveda niso v okras ne kraju ne okolici. Razrastle seči lahko varje vrtno nasade pred mrzlimi vetrovi. Da ostanje žive meje primerno visoke, široke in goste, jih obrežemo v živo pozimi ali zgodaj spomladi in okrog kresa. Po potrebi jih tedaj tudi oplevemo in okopljemo. Pravilno zasajene in redno oskrbovane žive meje služijo lahko več let svojemu namenu.

Izbira rastlin za žive meje je razmeroma bogata. Pri izbiri pa moramo upoštevati namen, zemljo in podnebje.

Gloki ali beli trn je prav primeren za srednje visoke in ne preširoke, pa goste seči ali žive meje. Uspeva skoraj v vsaki zemlji, posebno v apnenasti. Seč raste bolj počasi in enakomerno. Pri rednem in pravilnem strizenju se zelo zgosti. V gostem vejstvu imajo ptice varno zavetje.

Črni trn (trnjolica ali opranica) je prikladna rastlina za večje žive meje. Posebno ob potih, po katerih hodi živina. Gosto trno vejstvo se tako zgosti, da ne morejo skozi niti kokoši. Tudi v teh sečeh imajo ptice varno zavetje.

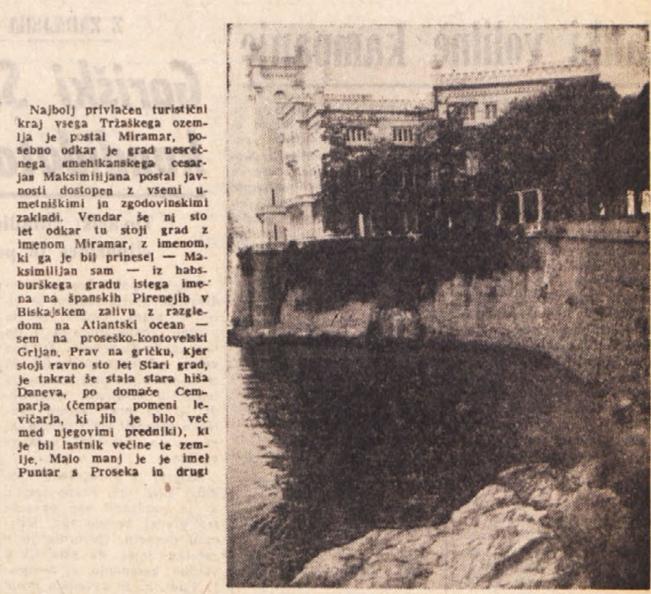
Japonska kurma je primerna za nižje seči. Posebno lepe so seči v maju, ko je med zelenjem ognjeno rdeče cvetje. Raste skoraj v vsaki zemlji.

BAZOVICA

Ze večkrat smo pisali, da bi morale pristojne oblasti poskrbeti za razširitev ceste, ki pelje od cerkve proti pokopališču. V nekaterih krajih je namreč zelo ozka, tako da se mora avtobus, ki pelje v Trebče, večkrat ustaviti, če se sreča z drugimi vozili. Ker so vaške hiše tik ob cesti, je to nevarno tudi za otroke in smo zaradi tega vedno v skrbeh. Zgodilo pa se je tudi prometne nesreče. Tako se je prejšnji teden zalezel vojaški tank v zid in skoraj porušil stranišče, ki je ob cesti pri Česnikovih. Na srečo ni bilo tam nikogar. Prišla je na mesto vojaška komisija in zdaj popravljajo zid, vhod na dvorišče in stranišče. Omeniti moramo, da se je pred leti skoraj na istem kraju ponesrečil motorist, se zalezel v vrata in oblezel na dvorišču. Da ne bo več takih nesreč, in tudi zaradi varnosti smih vaščanom, posebno otrok, bi bilo zelo potrebno, da bi vsaj nekoliko razširili cesto, ker je po njej vedno dosti prometa.

Po vsi vesti, da se bo v najkrajšem času začela sečnja drv onstran meje ob 100-metrskem obmejnem pasu. Upamo,

Grljan - Miramar

Najbolj privlačen turistični kraj vsega Tržaškega ozemlja je postal Miramar, posebno odkar je grad nesrečnega mehiškega cesarja Maksimilijana postal javnosti dostopen z vsemi umetniškimi in zgodovinskimi zakladi. Vendar se ni sto let odkar tu stoji grad z imenom Miramar, z imenom, ki ga je bil prinesel — Maksimilijan sam — iz habsburskega gradu istega imena na španskih Pirenejih v Biskajskem zalivu z razgledom na Atlantski ocean — sem na prosekso-kontoveški Grljan. Prav na gricku, kjer stoji ravno sto let Stari grad, je takrat se stala stara hiša Daneva, po domače Cemparja (čempar pomeni beličarja, ki jih je bilo več med njegovimi predniki), ki je bil lastnik večine te zemlje. Malo manj je imel Puntar s Proseka in drugi

Mnogo stletij, več kot tisočletje, je bil tu le Breg z vinograd in zalivka navzgor pa sem do skalnatega potoka, ozkega kot grol — odtod ime Grljan, Gerlanec, Grljanec. Tudi last slovenskih Kontovečev in Prosečanov, ki so tod, gorj od Šukca in Starega potoka, ter visoke Stene, kjer se danes začena miramarsko, gojili trte in ojke, — okrog skalnate Punte pa lovili ribe — in jim dajali svoja — slovenska imena.

Cudna igra narave je položila sem sredi mehke pokaste obale, prikladne za njive in vinograde, ki sega sem od Istre pa do Nabrežinskega brega — kos naslega Krasa z ogromnimi belimi stebri. Okrog lo okrog, od Barkovega do Šukca in Stene pa prav do vrha Kontoveca, in zadaj od Grljanskega zalivka, navzgor je sama plodna trna-opokasta zemlja s stoletnimi pašati, z vinogradi in njivami.

Le te bele divje razrvane skale potoka in ob vsej obali okrog njega, so ga obranile in stisnile v milijonih letih, da ga morje ni odplavilo. Britni in izobraženi mehiški cesar vseh teh skal ni dal skrbno obratiti, ker so kraju v romantičen okras, pač pa mu bodo še v doigo bodočnost v obrambo pred silovitostjo viharnih valov. — Tu je predel okrog Ostrovega školja, a podobne najdemo gorj, milno skal Dveh sester do Vile Torra in samega Torra, grajskega stolpa.

Morju okrog malega grajskega potoka, ki ga je bil v stotisočletjih izdolbel potok Labrzen, pravijo naši stari ribiči — po pripovedovanju starega Vaneta Stokavke s Kontoveca, in nekaka Franca odkar leži na koncu valoloma mala egiptovska sfliga. Pri P'su.

Konec zapadnega dela portiča spet varujejo ogromni skalnati bloki Feca, okrog in okrog bujno poraščeni z borovci in črtniki (zimizelezi hrasti). Zajo pravijo domači ribiči temu morskeemu predelu, od grajskega potoka — Pod Craiko.

Zo-je.

Foto M. Magajna

Ribarič Ivan
IMPORT • EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-902
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-310

Naročniki! KUPUJTE pri TVRDKAH, ki oglašajo v našem listu!

- EMAJLIRANI ŠTEDILNIKI NAJMODERNEJŠIH OBLIK NA VSA GORIVA.
- PEČI — TRAJNO GOREČE NA DRVA, PREMOG ALI NAFTA.
- POPOLNA OPREMA ZA KUHINJE, JEDILNICE, RESTAVRACIJE, IZ EMAJLA, NERJAVEČEGA (INOX) JEKLA — STEKLA ITD.
- ELEKTRIČNI LIKALNIKI, SESALCI ZA PRAH, PRALNI STROJI, GRELICI ZA VODO, HLADILNIKI.
- DEKORATIVNI PREDMETI UMETNE OBRTI, OD KERAMIKE DO BRUSENETA KRIKSTALA.
- LESTENCI TER VSEH VRST ELEKTRIČNE LUČI, KLASIČNE IN MODERNE OBLIKE.

PRODAJA TUDI NA OBROKE!

Herre
TRST
Piazza N. Giovanni 1, tel. 35010

